

ПЕРСОНІФІКОВАНИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІІІ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АКАДЕМІЧНИХ ЗНАНЬ

Сучасна освіта активно інтегрує штучний інтелект (ІІІ), який сприяє розвитку персоніфікованого підходу до навчання та створення систем академічних знань.

Системні технології на базі ІІІ здатні аналізувати індивідуальні освітні потреби студентів, надавати персоніфіковані рекомендації та підтримувати процес навчання. Однак інтеграція цих технологій у навчальний процес вимагає не лише технічних, а й психологічних підходів. Психологічний супровід забезпечує адаптацію до нових технологій, підтримує мотивацію студентів і сприяє розвитку когнітивних здібностей. Інтеграція ІІІ в освіту породжує низку психологічних викликів, таких як адаптація до нових технологій, когнітивне перевантаження та етичні дилеми.

У зв'язку з цим актуальним є персоніфікований психологічний супровід, який забезпечує гармонійне поєднання інновацій та людського потенціалу. Персоніфікований психологічний супровід – підхід, що спирається на феномени психологічного уособлення унікальних особливостей особистості студента, його персональних систем знань про себе та навколишнє, психоемоційний стан і стиль навчання. Персоніфікований психологічний супровід забезпечує гармонійну взаємодію студента із системами ІІІ, допомагаючи приймати виклики, керувати стресами та набувати навичок ефективного використання сучасних технологій.

Метою цієї доповіді є аналіз сутності та значення персоніфікованого психологічного супроводу у процесі застосування ІІІ для формування системи академічних знань.

Штучний інтелект має широкий спектр застосувань у сучасній освіті:

- адаптивне навчання: системи ІІІ здатні адаптувати матеріали під рівень знань і стилі навчання студента;
- аналіз великих даних: аналіз освітньої статистики дозволяє виявляти слабкі місця в навчальних програмах і пропонувати оптимальні рішення;

– розвиток критичного мислення: інтелектуальні системи, такі як ChatGPT, допомагають студентам формувати аргументовані запити та висновки та розвивати креативність через інтерактивну взаємодію;

– занурення в систему теоретичних та практичних знань певної професійної області.

Штучний інтелект трансформує освіту нелінійними й парадоксальними шляхами, наприклад через персоніфікацію знань. Персоніфікація знань – це процес, у якому знання набувають особистісної значущості для суб'єкта, інтегруючись у його систему цінностей, переконань, досвіду та професійної самосвідомості. Це передбачає активну взаємодію особистості зі змістом знань, їх смислове переосмислення та використання як інструменту для саморозвитку й самореалізації. Основними характеристиками персоніфікації знань є: осмислене засвоєння знань: знання перестають бути формальними й перетворюються на особистісно важливі; включення у професійний і життєвий досвід: знання застосовуються у конкретній діяльності, сприяючи професійному та особистісному зростанню; зміна світогляду: у процесі персоніфікації знання впливають на самосвідомість і систему цінностей особистості. Значення персоніфікації знань полягає в тому, що цей процес є важливим чинником розвитку професійної компетентності та самосвідомості. Наприклад, персоніфікація знань допомагає пов'язати теоретичний матеріал із майбутньою професійною діяльністю, що сприяє формуванню професійної ідентичності майбутніх фахівців [1].

Попри значні переваги, застосування ШІ може викликати стрес, недовіру до технологій і надмірну залежність від них, що потребує персоніфікованого психологічного супроводу. Інтеграція ШІ в освітню діяльність породжує низку психологічних викликів:

1. Адаптація до нових технологій: страх перед помилками чи недостатнім розумінням технологій може знижувати мотивацію до навчання.

2. Пізнавальні обмеження: студенти іноді не розуміють логіку роботи ШІ, що викликає сумніви у його корисності.

3. Залежність від ШІ: постійне використання систем ШІ може впливати на поведінкові прояви щодо самостійного наукового пошуку та прийняття пізнавальних рішень.

4. Тривожність перед технологіями: деякі студенти відчують невпевненість перед складністю систем ШІ, що може знижувати їхню продуктивність.

5. Когнітивне перевантаження: велика кількість інформації та рекомендацій від системи ІІІ може спричиняти стрес і перевтому.

6. Застосування ІІІ в освіті також потребує врахування етичних аспектів. Необхідно гарантувати захист персональних даних студентів та уникати упередженості. Психологічний супровід може сприяти формуванню довіри до систем ІІІ, роз'яснюючи можливості та обмеження та є необхідним для врахування цих ризиків та забезпечення гармонійної інтеграції ІІІ у навчальний процес.

Персоніфікований психологічний супровід й фасилітація – це підхід, який орієнтується на глибинне розуміння уособлень певних сфер життя та систем знань студента, що включають його особистісні, когнітивні та емоційні аспекти. Основні елементи такого супроводу:

- індивідуальний запит на психологічну допомогу: нарратив, фіксування протиріч, психологічна самооцінка рівня стресу, емоційного стану, мотивації та адаптації до роботи із системами ІІІ;

- розробка й фасилітація персоніфікованих стратегій розвитку: дослідження персональних засобів психологічної саморегуляції, прогностичних індивідуальних можливостей, бачення перспектив та цілей розвитку тощо;

- психоемоційна підтримка: регулярна взаємодія з педагогами і психологами для забезпечення позитивного емоційного ставлення до використання ІІІ;

- дослідження навичок саморегуляції: застосування здатності до управління психоемоційними станами під час роботи з технологіями.

Психологи та педагоги, що займаються персоніфікованим супроводом, відіграють важливу роль у подоланні освітніх бар'єрів. Вони допомагають, наприклад, працювати з критичним ставленням до ІІІ: через уважне дослідження, тренінги, спрямовані на підвищення обізнаності студентів щодо можливостей та обмежень технологій; керувати стресом: за допомогою персоніфікованих методик, спрямованих на розуміння сутності алгоритмів і їхньої корисності для навчання; тренувати автономність та впевненість у своїх силах і навички прийняття самостійних рішень.

Персоніфіковане психологічний супровід має великий потенціал для розвитку. Зокрема це може включати використання ІІІ для моніторингу психологічного стану у реальному часі, інтеграцію ігрових елементів у системи підтримки для підвищення мотивації до навчання, розробку гібридних моделей навчання, які об'єднують переваги традиційного викладання і технологій ІІІ.

Висновок. Персоніфікований психологічний супровід є важливим компонентом інтеграції ІІІ в освітній процес. Такий

супровід сприяє підвищенню ефективності навчання, забезпечує гармонійний розвиток особистості та використовує психологічні бар'єри, як виклики до опанування нових сфер знань та технологій. Надалі необхідно зосередитися на вдосконаленні методик персоніфікованого підходу та підвищенні кваліфікації педагогів і психологів у цій сфері. У майбутньому важливо приділяти більше уваги розвитку методик, які поєднують інноваційні технології та людський фактор.

Література:

1. Адаменко О. О. Методологія персоніфікованого дослідження. *Наука і освіта*. 2010. № 7. С. 12–15.
2. Боличева О. В. Персоніфікація професійних знань як фактор розвитку особистості студента-психолога : дис. на здобуття наук. ст. канд. психол. наук. Київ, 2015 / ел. ресурс ІСПП. URL: <https://ispp.org.ua/2020/05/06/bolicheva-o-v-personifikaciya-profesijnix-znan-yak-chinnik-rozvitku-osobistosti-studenta-psixologa/>
3. Спірін О. М. Моделі гармонізації мережних інструментів інформаційно-технологічного підтримування процесів навчально-пізнавальної діяльності. *Інформаційні технології і засоби навчання* [Електронний ресурс] / О. М. Спірін, В. М. Дем'яненко, М. П. Шишкіна та ін. 2012. № 6(32). URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/ilt/issue/archive>
4. Федорук П. І. Адаптація процесу навчання в системах дистанційної освіти на основі оцінки швидкості сприйняття та засвоєння знань студентами. *Математичні машини і системи*. 2006. № 2. С. 96–106.